

Üks

Maggie Brennan pooleldi kõndis, pooleldi jooksis Deptford Church Streetile. Samal ajal rääkis ta telefoniga, luges toimikut ja otsis telefoniraamatust aadressi. Oli nädala teine päev ja tema oma graafikust kaks päeva maas. Rääkimata toimikukuhjast, mille ta oli pärinud kolleegilt, kes viibis nüüd alalisel haiguspuhkusel.

„Ei,“ ütles Maggie telefoni ja vaatas kella. „Üritan enne koosoleku lõppu seal olla.“

Ta pistis mobiili taskusse. Mõtted keerlesid väljakutse ümber, kust ta just tulnud oli. Sinikatega kolmeaastane. Kiirabiarsti väitel olid sinikad kahtlased. Maggie rääkis emaga, vaatas lapse üle ja heitis pilgu korterisse, kus nad kahekesi elasid. See oli kohutav, niiske ja külm, kuid kohe midagi ohtlikku silma ei hakanud. Ema ütles, et meest tal pole, mispeale piilus Maggie vannituppa ega näinud seal pardlit. Ema korrutas muudkui, et poiss oli trepist alla kukkunud. Nii need inimesed ütlevad, kes lapsi peksavad, kuid tõele au andes kukuvad kolmeaastased mõnikord tõesti trepist alla. Maggie veetis seal vaid kümme minutit, kuid ega ka kümme tundi midagi muutnud oleks. Kui ta laseb lapse ära võtta, kukub süüdistus tõenäoliselt läbi ja teda ootab distsiplinaarkaristus. Kui ta last ära ei võta ja poiss leitakse surnuna, järgneb juurdlus ning tema kaotab töö ja satub

tõenäoliselt kohtu alla. Seega andis ta nõusoleku. Kohe ei pruukinud midagi karta. Tõenäoliselt ei juhtugi suurt midagi.

Maggie uuris telefoniraamatut tähelepanelikumalt. Käed külmetasid, sest ta oli kindad maha unustanud, jalad olid odavates saabas-tes märjad. Ta oli selles hostelis varemgi käinud, kuid ei suutnud asukohta kunagi meelde jätta. Howard Street oli väike tupiktänav kusagil jõe lähedal. Ta pidi lugemisprillid ette panema ja sõrmega mööda kaarti vedama, et see üles leida. Jah, seal ta oligi, kõigest paar minutit minna. Maggie pööras peatänavalt kõrvale ja avastas end ootamatult kalmistu juurest.

Ta nõjatus müürile ja silmitses selle naise toimikut, kelle juurde teel oli. Infot polnud just palju: Michelle Doyce. Sündinud 1959. Haiglast vabastamise dokument, mille koopia oli edastatud sotsiaal-osakonda. Hooldusteenusele paigutamise taotlus, hindamistaotlus. Maggie sirvis ankeedid läbi – lähimat sugulast polnud mainitud. Polnud isegi selge, miks ta haiglasse võeti, kuigi raviasutuse nime põhjal tundus see midagi psühholoogilist. Maggie võis hindamistulemusi ette aimata: totaalne ehe lootusetus, mis muud; hale kesk-ealine naine, kes vajab elukohta ja kedagi, kes aeg-ajalt läbi astuks, et ta tänavale uitama ei kipuks. Maggie vaatas uuesti kella. Täna polnud täieliku hindamise läbiviimiseks aega. Ta jõuaks lihtsa läbivaatuse teha: veenduda, ega Michelle vahetus ohus pole, kas ta ikka sööb ja need muud standardküsimused.

Maggie sulges kausta, eemaldus kirikaiast ja hakkas kortermajade poole astuma. Mõned neist olid tühjad, ukсед-aknad plekiga kinni naelutatud, kuid enamikus ikka elati. Teisel korrusel ilmus ukseavast üks poiss ja liikus mööda rõdu, käed koguka pusa taskutesse surutud. Maggie vaatas ringi. Arvatavasti pole hullu. Oli teisipäeva hommik ja ohtlikud tegelased tõenäoliselt alles magasid. Ta läks ümber nurga ja vaatas märkmikust täpset aadressi: tuba 1, Howard Street 3. Jah, nüüd tuli meelde. Väike veider maja nägi välja, nagu oleks see kokku klopsitud kortermaja ehitusjääkidest ning nendega samas tempos alla

käinud. See hostel polnudki õige hostel. Sotsiaalosakond üüris seda eraomanikult ja paigutas sinna teenust ootavaid abivajajaid, kuni välja mõtles, mida nendega peale hakata. Tavaliselt liikusid nad omal käel edasi või unustati sootuks. Leidus paiku, mida Maggie külastas vaid saatjaga, kuid selle hosteli kohta polnud ta erilisi kõlakaid kuulnud. Siinsed patsiendid kujutasid ohtu peamiselt iseendale.

Maggie uudistas maja. Kolmandal korrusel oli üks katkine aken pruuni papiga lapitud. Maja ees oli väike sillutisega eesaed ja maja vasakul küljel põiktänav. Välisukse kõrval vedeles katkine prügikott, mis nüüd kõikjal vedelevat rämpsu täiendas. Maggie tegi ühesõnalise märkme. Ukse kõrval oli viis uksekella nuppu. Nende kõrval silte polnud, aga ta vajutas alumist ja proovis hetk hiljem uuesti. Polnud kuulda, kas kell ka töötas. Ta hakkas juba mõtlema, kas peaks rusikaga uksele kolkima või aknast sisse piiluma, kui kuulis mingit häält. Pead pöörates märkas ta selja taga üht meest. Mees oli kõhetu, punased traatjad juuksed hobusesabasse soetud ja terve nägu neete täis. Maggie astus kõrvale, kui silmas tema väikest koera. Lemmikloomad olid neis asutustes kirjade järgi küll keelatud, kuid see oli juba kolmas, keda ta oli pärast Deptfordi metroojaamast väljumist näinud.

„Ei, tema on meil tubli,“ lubas mees. „Oled ju, Buzz?“

„Kas te elate siin?“ küsis Maggie.

Mees nägi kahtlustav välja. Üks põsk tõmbles. Maggie võttis taskust kiletatud töötõendi ja näitas seda talle. „Ma olen sotsiaalosakonnast,“ ütles ta. „Tulin Michelle Doyce'i vaatama.“

„Seda alumise korruse oma või?“ küsis mees. „Pole teist liikvel näind.“ Mees küünitas end Maggiest mööda ja tegi välisukse lukust lahti. „Tulete ka sisse või?“

„Jah, palun.“

Mees kehtas vaid õlgu. „Mine aga, Buzz,“ ütles ta koerale. Maggie kuulis trepikojast koerakäppade patsumist ja mees läks talle järele.

Kohe kui ta sisse astus, tabas Maggie niiskuse, prügi, toidu praadimise, koerasita ja muude tuvastamatute lõhnade bukett. See ajas tal peaaegu silmad vesitsema. Ta sulges enda järel ukse. Kord pidi siin asuma eramaja esik, nüüd aga täitsid seda kaubaalused, värvipurgid, paar haigutavat kilekotti ja vana kummideta jalgratas. Trepp paiknes otse ees. Vasakut kätt jääv uks, mis viis kunagi tõenäoliselt elutuppa, oli kinni ehitatud. Ta möödus trepist ja leidis kaugemalt veel ühe ukse. Ta kolkis kõvasti uksele ja kuulatas. Midagi ta toast kuulis, aga siis järgnes vaikus. Ta koputas veel mitu korda ja ootas. Kostis kõlistamist ja siis avanes uks sissepoole. Maggie sirutas kiletatud töötõendi uuesti välja. „Michelle Doyce?“ küsis ta.

„Jah,“ vastas naine.

Maggie oli isegi enda jaoks raske sõnastada, mis naises kummalist oli. Ta oli puhas ja juuksed harjatud, kuid vahest liiga harjatud, nagu väikelapsel, kes teeb juuksed märjaks ja kammib neid siis püüdlikult peadligi, nii et peanahk salkude vahelt välja paistab. Naise nägu oli sile ja rõõsa, lokiis kiharad põskedel. Erkpunane huulepulk oli ehk huultest veidi liiga kaugele eksinud. Ta kandis kottis kulunud lilemustriega kleiti. Maggie tutvustas end ja näitas töötõendit.

„Tahtsin korra läbi astuda, Michelle,“ ütles ta. „Vaadata, kuidas teil läheb. Kõik kombes? Tunnete end muidu kõbusalt?“

Naine noogutas.

„Kas tohib tупpa tulla ja vaadata, kas kõik on kombes?“ küsis Maggie.

Ta astus edasi ja võttis märkmiku välja. Nii palju kui esmapilgul tundus, hoidis Michelle puhtust. Ta näis ka söövat ja reageeris küsimustele. Ikkagi tundus midagi paigast ära. Maggie vaatas korteri viletsas väikses esikus ringi. Vahe maja eeskojaga oli muljetavaldav: kingad ritta seatud, jope konksu otsas rippumas. Nurgas toetus ämbrist seina vastu põrandapesumopp.

„Kaua te siin juba elate, Michelle?“

Naine kibrutas kulmu. „Ah siin või? Mõne päeva.“

Haiglapaberi järgi vabanes ta seal viiendal jaanuaril ja täna oli esimene veebruar. Umbmäärane vastus polnud aga kuigi üllatav. Kui nad seal kahekesi seisis, tabas Maggie mingi heli, mida ei osanud õieti tuvastada. See võis olla liiklussumin või undas ülemisel korrusel tolmuimeja või lendas lennuk maja kohalt läbi. Sõltub, kui kaugel see oli. Mingi hais oli ka, nagu liiga kaua soojas seisnud toidul. Ta vaatas üles: elekter oli sees. Peaks vaatama, kas Michelle'il külmik on. Esmamulje põhjal tundus, et praegu tuleb ta igatahes toime.

„Kas võin ringi vaadata, Michelle?“ palus ta luba. „Näha, kas kõik on kombes?“

„Tahad mu peikaga tutvust teha?“ küsis Michelle vastu.

Maggie oli üllatunud, sest toimikus polnud meest mainitud. „Kas teil on sõber?“ küsis ta. „Tutvuksin hea meelega.“

Michelle astus lähemale ja avas ukse, mis pidi kunagi olema eramu tänavast kõige kaugemal paiknev tagatuba. Maggie järgnes talle ja tundis kohe midagi näos. Alguses pidas ta seda tolmuks. See meenutas lähenevat metroorongi, mis sooja õhku ja udupeent liiva näkku uhub. Samas muutus heli valjemaks ja ta taipas, et see pole tolm, vaid kärbsed – tihe pilv näkku lendavaid kärbsed.

Mõne hetke ajas diivanil istuvas mees teda segadusse. Meeled aeglustusid ja vassisid, justkui oleks ta sügaval vee all või unenäos. Segaselt mõtles ta, kas mees kannab mingit sukeldumisülikonda – sinist, marmorjat, veidi katki rebenenud sukeldumisülikonda, ja imestas, miks mehe silmad nii kollased ja hägused on. Ja siis kohmises ta mobiili järele ja kukutas selle põrandale ning järsku ei kuulanud sõrmed enam sõna ega tahtnud seda räpaselt vaibalt üles võtta, kui ta nägi, et polnud see mingi sukeldumisülikond, vaid mehe alasti, pundunud, rebenev ihu, ja et mees on surnud. Ammu surnud.

Kaks

„Veebruar tuleks ära keelata,“ ütles Sasha ning astus ümber porilombi.

Ta jalutas Frieda seltsis mööda kaasaegsete kontorihoonetega palistatud tänavat. Need olid nii kõrged, varjasid taeva ja muutsid hämara päeva veelgi pimedamaks. Kõik oli must ja hall ja valge nagu vanal fotol: hooned mustvalged, taevaskõle ja lage; kõigil möödumatel meestel ja naistel –, kellest enamik olid süiski mehed – olid õhukesed sülearvutitultarid ja vihmavarjud löögivalmis ning tumedates toonides ülikonnad ja mantlid üll. Vaatepildile lisis värvi vaid Frieda punane sall.

Frieda astus kiirel sammul ja Sasha, kuigi teisest pikem, pidi temaga sammu pidamiseks pingutama.

„Ja teisipäevad,“ lisis ta. „Veebruar on aasta kõige hullem kuu, palju hullem kui jaanuar, ja teisipäev on nädala kõige hullem päev.“

„Ma arvasin, et see tütel kuulub esmaspäevale.“

„Ei, teisipäevad on hullemad. Nagu ...“ Sasha vaikus, püüdes välja mõelda, millega teisipäeva võrrelda. „Esmaspäev on nagu hüppaksid jääkülma vette, aga saad vähemalt energialaksu. Teisipäeval oled ikka seal vees, aga adrenaliin on otsas ja sul on lihtsalt külm.“

Frieda vaatas Sasha poole, märgates talvist kahvatust, mis temast tavalisest haprama mulje jättis. Sõbranna loomuomast ilu ei varjutanud aga seegi, et ta oli mässitud paksu palituse ja tema tumblonid juuksed olid tihedasse krunni seotud.

„Halb hommik?“

Nad möödusid veinibaarist ja sattusid viivuks Cannon Streeti punaste busside ja mustade taksode virvarri. Hakkas tibutama.

„Mitte eriti. Lihtsalt koosolek, mis kestis kauem kui vaja, sest mõnel ei saa oma hääle kuulamisest küllalt.“ Ootamatult jäi Sasha seisma ja vaatas ringi. „Ma vihkan seda Londoni kanti,“ ütles ta, kuigi mitte vihasealt, vaid lihtsalt taibates, kus ta viibib. „Kui mind jalutama kutsusid, siis arvasin, et läheme parki või jõe äärde. See siin on ebareaalne.“

Frieda aeglustas sammu. Nad möödusid väikesest aiaga eraldatud murulapist, mis oli hooldamata ning nõgeseid ja pügamata põõsaid täis kasvanud.

„Siin oli kunagi kirik,“ ütles Frieda. „Seda pole muidugi enam ammu ja kirikaeda ka mitte. Aga see pisike plats jäi siin kontorihoonete vahel kuidagi kahe silma vahele. See oli kild millestki muust.“

Sasha kiikas üle pürdeaia aeda visatud prügi. „Ja nüüd käiakse siin suitsetamas.“

„Kui ma väike olin, nii seitsme-kaheksane, võttis isa mu Londonisse kaasa.“

Sasha kikitaskõrvu: see oli esimene kord, kui Frieda mõnd pereliiget mainis või temaga lapsepõlvemälestust jagas. Umbes aasta jooksul, mis nad tuttavad olid, rääkis Sasha Friedale oma elust praktiliselt kõike – suhtest vanemate ja saamatu noorema vennaga; oma armusuhetest ja sõprustest; varjatud asjadest, mis korraga päevavalgele tulid –, kuid Frieda eraelu jäi talle mõistatuseks.

Need kaks tutvusid pisut üle aasta tagasi. Sasha oli patsiendina Frieda jutule tulnud ja mäletas siiani nende ainsat nõustamissessiooni, kui rääkis sosinal ja terapeudi pidevale pilgule vastamata, et oli oma eelmise psühhoterapeudiga maganud. Too terapeut oli maganud temaga. See oli nagu pihilkäik. Sasha räpane saladus oli täitnud Frieda vaikse kabinet, ning punases tugitoolis pisut ette nõjatuv Frieda oli oma tähelepanuga tema hingevalu ja häbi ära võtnud. Pärast tundis Sasha, et on täiesti läbi, ent puhastunud. Alles hiljem sai ta teada, et pärast nende jutuajamist oli Frieda

otsejones marssinud restorani, kus Sasha eelmine terapeut oma abikaasaga lõunatas, ja talle vastu hambaid virutanud, külvates paanikat ning lõhkudes taldrikuid ja pokaale. Frieda lõpetas plaasterdatud käega politsei kinnipidamiskongis, kuid tou saanud terapeut keeldus süüdistust esitamast ja soovis restoranile tekitatud kahju ise kinni maksta. Et Sasha oli ametilt geneetik, tasus ta hiljem teene eest sellega, et tegi Frieda poolt politseijaoskonnast näpatud asitõendile DNA-analüüsi. Neist said sõbrad, kuigi taolist sõprust polnud Sasha varem kogenud. Frieda ei rääkinud tunnetest ega maininud enam oma endist kallimat Sandyt, kes oli Ameerikasse tööle läinud, ja ainuke kord, kui Sasha tema kohta küsis, väljendas Frieda kohutava viisakusega, et ei soovi seda arutada. Selle asemel jutustas Frieda mõnest arhitektuurinäitest või veidrast faktist, mille oli Londoni kohta välja tuhninud. Aeg-ajalt kutsus ta Sasha näitusele ning mõnikord helistas ja küsis, kas Sasha tahaks jalutama tulla. Sasha vastas alati jaatavalt. Ta oli nõus kohtingu ära jätma või töölt varem ära tulema, et Frieda saab Londoni tänavatel lonkida. Sasha arust näitas Frieda sedasi tema vastu usaldust üles ja lootis, et kui ta sõbra uitamistel kaasas on, leevendab see ehk pisut tole üksildust.

Nüüd ootas ta, et Frieda ise jätkaks, teades, et parem on talle mitte peale käia.

„Käisime Spitalfieldsi turul ja järsku ütles isa, et me seisame katkuhaua ja et me jalge all lebavad sajad musta surma ohvrid. Osadel välja kaevatud surnukehadel analüüsiti hambaid.“

„Kas ta sind loomaaeda ei võinud viia?“ küsis Sasha.

Frieda raputas pead. „Neid hooneid ma ka ei salli. Oleksime nagu ükskõik kus. Aga on killukesi, mis jäid lammutajatel kahe silma vahele – lapike siin, lapike seal. Ja siis veel need tänavanimede tähendused: sukanõela, riidekapi, lehmade ülekäigu põik. Mälestused ja viirastused.“

„Kõlab nagu teraapia.“

Frieda naeratas. „Eks ole? Tule, ma tahan sulle midagi näidata.“

Nad läksid sama teed tagasi Cannon Streetile ja peatusid ühe turistide sihtkoha ees, mille müüri oli paigaldatud raudvõre.

„Mis see on?“

„Londoni kivi.“

Sasha vahtis kahtlustavalt mittemidagiütlevat halli ja rõugearmilist lubjakivimürakat, mis meenutas talle neid ebamugavaid känkraid, millele rannas tagumiku toetad, et jalgelt liiva pühkida, enne kui sokid uuesti jalga paned. „Milleks see mõeldud on?“

„See kaitseb meid.“

Sasha naeratas kimbatuses. „Mis mõttes?“

Frieda osutas väikesele infotahvlile, kus seisis: „„Nii kaua, kuni Brutuse kivi on hoitud, on London õitsval järjel“. See olla linnasüda – punkt, kust mõõtsid roomlased kogu impeeriumi ulatust. Mõned usuvad, et sel kivil on üleloomulikud võimed. Seejuures pole teada, kes selle süda paigutas – druiidid või roomlased. Võimalik ka, et see on vana altar, ohvrikivi, müstiline kese.“

„Kas sa usud seda?“

„Mulle meeldib,“ jätkas Frieda, „et see on suvalise poe seina sees ja rahvas kõnnib siit midagi märkamata mööda, ning kui see peaks kaotsi minema, ei leitaks seda ilmaski, sest see näeb välja nagu suvaline kivi. Seega võib igaüks kivile ise tähenduse anda.“

Nad vaikisid mõne viivu ja siis asetas Sasha kindas käe Frieda õlale. „Kui sa kunagi hätta satuksid, kas räägiksid siis kellelegi?“

„Ma ei tea.“

„Aga mulle?“

„Võimalik.“

„Noh. Olen olemas, muud midagi.“ Kõris nõõris ja ta tundis oma häälevärina pärast piinlikkust. „Tahtsin, et sa seda teaksid.“

„Aitäh,“ ütles Frieda neutraalsel toonil.

Sasha võttis käe ära ja nad pöördusid võre juurest minekule. Õhk oli tunduvalt külmem ja taevas plassim, justkui võiks lund tulla.

„Mul on poole tunni pärast patsient,“ ütles Frieda.

„Üks asi.“

„Jah?“

„Homme istung. Sa kindlasti muretsed, aga loodan parimat.
Kas annaksid pärast teada?“

Frieda kehtas õlgu. Sasha vaatas talle järele, kuni Frieda õbluke
ja tikksirge selg rahva hulka neelati.

Kolm

Konstaabel Yvette Long saabus mõni hetk enne Karlssonit. Telefonikõne sai ta alles veerandtunni eest, kuid juba kogunes tänavale väike salk pealtvaatajaid: lapsed, kes pidanuks koolis olema; noored lapsekärudega emad; mehed, kellel polnud pealtnäha kuhugi kiiret. Külm näpistas, aga paljud neist ei kandnud isegi palituid ega kindaid. Rahvas näis elevil, silmad särasid uudishimust. Maja number kolme ees seisis kaks politseiautot ja tõke oli juba üles seatud. Selle taga tammus edasi-tagasi punase patsiga piitspeenike sooniline mees, jässakas koer rihma otsas. Vahetevahel potsatas koer istuma ja haigutas, ila mokaade vahelt tilkumas. Eralduslindi taga oli veel teine, äärmiselt paks mees, rasvavoldid T-särki pakitud. Tema seisis paigal ja pühkis läikivat laipa, nagu oleks suvi, mitte jääne veebruar. Yvette parkis auto ja kui ta ukse avas, väljus majast konstaabel Chris Munster, kes hoidis taskurätti suu ees. „Kus see naine on, kes ta leidis?“

Munster võttis räti suu eest ja pistis selle tasku. Ta võttis end silmanähtavalt kokku, et grimassi alla suruda. „Vabandust. Lehkas nii, et ära tahtis lämmatada. Ta on siinpool.“ Mees nookas kesk-ealise Aafrika päritolu naise poole, kes istus kõnnitee serval, nägu käte vahel. „Ootab küsitlemist. Ta on šokis. Teine naine – too, kes mehega koos oli – on Melaniega autos. Jahub aina õhtusöögist. Kriminelistid on teel.“

„Karlsson on ka teel.“

„Hästi.“ Munster tasandas häält: „Kuidas keegi sedasi elada saab?“

Yvette ja Karlsson tõmbasid pabersussid jala otsa. Karlsson noogutas naisele julgustavalt ja pani käe talle hetkeks alaseljale toeks. Yvette hingas sügavalt sisse.

Hiljem kavatses Karlsson kõik muljed eraldada ja järjekorda seada, kuid praegu valdas teda vaid üks higistama ajav piltide ja haisu ja iiveldushoogude virvarr. Nad liikusid läbi prahi, koerasita ja haisu, mis oli pooleldi magus ja nii paks, et jäi kurgupõhja kinni. Tema ja Yvette sisenesid ainsast uksest, mis polnud lindiga eraldatud. Nad astusid ühte teise universumisse: siin oli nagu raamatukogus, kus kõik on piinliku täpsusega kataloogitud ja kindlale kohale paigutatud. Kolm paari igivanu jalatseid üksteise otsas; riulitäis ümaraid kive; riul linnuluid, osade küljes turritamas pulstunud sulgi; potsikutäis kõrvuti asetatud sigaretikonisid; teine plastnõu millegagi, mis meenutas karvatuuste. Ta jõudis mõelda, enne kui järgmisse tuppa rühkis, et sinne elanik on hullumeelne. Ja siis jõllitas ta mõnda aega toda asja seal diivanil: sirgelt istuvat alasti meest, aupaistena ümber tiirlemas laisad paksud kärbsed.

Mees oli üsna sale, ning kuigi välimuse järgi oli seda raske otsustada, ei tundunud ta vana. Käed olid mehel justkui kombeka tagasihoidlikkusega süles ja ühes käes hoidis ta suhkruglasuuriga saiakest. Pea oli padja najal püsti toetatud, nii et pärani sapikarva silmad neile otsa vahtisid ja vildakalt kangestunud suu vastu irvitas. Nahk oli siniselapiline nagu liiga kauaks sooja jäetud juustul. Karlssonile meenutas see lumipesuteksaseid, mille ta väike tütar oli välja manguanud. Ta tõrjus selle mõtte eemale. Polnud vaja tüdarta sellisesse olustikku tirida, isegi mitte mõttes. Lähemale kummardudes nägi ta mehe torsol triipe. Surnud oli ta ilmselt juba tükk aega tagasi, kui otsustada tumenenud naha järgi kohtades, kuhu veri oli reite ja kannikate alla kogunenud, aga ka haisu põhjal, mis sundis Karlssoni taga seisvat Yvette Longi pinnapealselt ja kähedalt hingeldama. Mehe vasaku jala juures, mille harali varbad olid ebaloomuliku nurga all üles pöörduvad, seisis kaks servani

täis teetassi. Tema helepruunidesse juustesse oli pistetud kamm ja huuled olid värvitud.

„Nähtavasti istub siin juba pikalt.“ Karlssoni hää l kõlas rahulikumalt kui arvatud. „Tuba on soe. See pole ka abiks.“

Yvette tõi kuuldavale häälightsuse, mis võis väljendada nõustumist. Karlsson sundis end lapilist pundunud ihu lähemalt uurima. Ta viipas Yvette'i enda juurde. „Vaata,“ ütles ta.

„Mida?“

„Vasakut kätt.“

Keskmisel sõrmel puudus pealtpoolt nukki lüli.

„See võib väärareng olla.“

„Mulle paistab, nagu oleks see maha raiutud. Haav pole korralikult paranenud,“ sõnas Karlsson.

Enne vastamist Yvette neelatas. Ta otsustas mitte mingil juhul oksendada. „Ma ei tea,“ ütles ta. „Raske öelda. Näeb natuke ebaühtlane välja, aga see võib tulla ka ...“

„Üldisest lagunemisest,“ lõpetas Karlsson tema eest.

„Jah.“

„Mis toimub soojas keskkonnas kiiremini.“

„Chris ütles, et kui nad kohale jõudis, põles kaminas tuli.“

„Lahkamisel peaks selguma. Kriminallistid võiksid ka kabedamalt astuda.“

Karlsson vaatas pragunenud akent, selle kõdunevat aknalauda ja õhukesti oranže kardinaid. Sedagi katsid Michelle Doyce'i kogutud ja korrastatud asjad: pappkarp kägardatud ja nähtavalt mustade salvrätidega; sahtlitäis värvi järgi reastatud pudelikorke; moosipurgitais lõigatud küüsi – väikseid kolletuvaid poolkuid. „Kaome süit,“ ütles Karlsson. „Räägi Michelle'i ja tolle naisega, kes laiba leidis. Võime hiljem tagasi tulla, kui laip on minema viidud.“

Nende väljudes saabus kohale kriminallistikameeskond, kaasas tuled ja kaamerad, maskid, kemikaalid ja vilunud ametimeeste hoiak. Karlsson tundis kergendust. Eksperdid uhuvad õuduse minema

ning muudavad kärbestest kihava jälgi toa valgustatud laboriks, kus asjad muutuvad andmeteks, mis hoolikalt sisse kantakse.

„On vast viis surra,“ kommenteeris Karlsson, kui nad õue jõudsid.

„Kes ta üldse on?“

„Sellest alustamegi.“

Karlsson jättis Yvette'i Maggie Brennani küsitlema ning läks autosse Michelle Doyce'i juurde istuma. Michelle'i kohta ei teadnud ta muud, kui et too oli 51-aastane, hiljuti haiglast vabanenud, kui psühholoogi hindamine konkreetset vaimset häiret ei tuvastanud, ning et naine oli Howard Streetil elanud kuu aega, ilma et ükski naaber ta peale kaebaks. See oli Maggie Brennani esimene visiit ja ka siis asendas ta kedagi, kes ei saanud ise kohale tulla, kuna oli juba oktoobrist haiguslehel.

„Michelle Doyce?“

Nimetatu pööras Karlssoni poole väga kahvatud, peaaegu pimedale iseloomulikud silmad, kuid ei vastanud.

„Mina olen peainspektor Malcolm Karlsson.“ Ta jäi ootama. Naine pilgutas silmi. „Politseist,“ lisas Karlsson.

„Kas tulite kaugelt?“

„Ei tulnud, aga ma pean teile mõned küsimused esitama.“

„Mina tulin väga kaugelt. Küsige, kust.“

„See on tähtis.“

„Jah. Muidugi on tähtis.“

„Ma mõtlen meest teie korteris.“

„Ta on mu külaline.“

„Ta on surnud, Michelle.“

„Ma pesin tal hambaid. Mitte paljud sõbrad ei saa seda oma külaliste kohta öelda. Ja ta laulis mulle. Nagu jõehääled öös, kui koer enam ei haugu ja karjumine ja nutt vaibuvad.“

„Michelle, ta on surnud. Too mees teie korteris on surnud. Me peame välja uurima, kuidas ta suri. Kas teate, mis ta nimi on?“

„Nimi?“

„Jah. Kes ta on? Või oli?“

Michelle näis segaduses. Miks te ta nime küsite? Küsige õige temalt endalt.“

„Ma räägin tõsiselt. Kes ta on?“

Naine vaatas talle silma sisse, see tugev kahvatu naine võõrastava pilgu ja suurte punetavate kätega, mida ta kõneldes ebamääraselt õhus vibutas.

„Kas ta suri teie korteris, Michelle? Kas see oli õnnetus?“

„Teil on ühest hambast kild väljas. Ma hoolin hammastest üsna palju, kas teate. Mul on enda vanad hambad kõik padja all alles, juhuks kui nad tulevad, ja mõne teise omad ka, aga need on haruldased. Neid leiab harva.“

„Kas te saate aru, mida ma teilt küsin?“

„Kas ta tahab mind maha jätta?“

„Ta on surnud.“ Karlsson oleks tahtnud karjuda, kasutada sõna kui kivi, mis naise juhmuse purustaks, kuid säilitas rahulikku tooni.

„Lõpuks lähevad kõik minema, kuigi ma näen nii palju vaeva.“

„Kuidas ta suri?“

Michelle hakkas arusaamatult pomisema.

Chris vaatas ka ülejäanud maja aruande jaoks üle. See oli tülgestav. Siin polnud isegi kriminaaljuurdluste tunnet: asi seisis lootuse kaotanud inimestes, kes olid elu hammasrataste vahele jäänud. Ülakorruse korter oli süstlanõelu täis – põrandat kattis sadu, ei, tuhandeid kasutatud nõelu, mis näisid esmapilgul nagu mingi vaibamuster. Siin oli ka koerajunne, enamik vanad ja kõvastunud. Vereplekilised kaltsud. Üksik vile madrats rõvedate plekkidega keskel. Praegu teda ei huvitanud, kes alakorruse mehe ära tappis. Chris tahtis vaid majast kõik välja kupatada, urkale tule otsa pista ja värsket õhku hingata – mida külmemat, seda parem. Ta tundis end üleni räpasena, väljast ja seest. Kuidas sai keegi niimoodi elada? Näiteks too paks

punasesooniliste silmade ja joodiku surnukahvatu nahaga mees, kes suutis vaevalt rääkida, vaevalt oma keret väikestel jalgadel püsti hoida. Või too koeraga harjavars, käesooneid läbi torgitud ja nägu kärnas, kes irtas ja sügas ja ringi keksis – kas see oli tema tuba ja põrandal tema nõelad? Äkki elas siin hoopis too surnud mees. Küllap elaski. Surnud mees osutub selle põrgu eeskoja elanikuks. Missugusele kuradi omanikule see kuulub? Need vaesed äbarikud, kellega ühiskond ei mõista midagi peale hakata ja kelle ravimiseks pole raha, olid siia silma alt ära lükatud ja unustatud ning tagajärjed politsei kaela peale sokutatud. Kui avalikkus seda teaks, mõtles Chris, roomiksaapad süstaldel libisemas, kui rahvas vaid teaks, kuidas mõned elavad ja surevad.